

A KURDOKNÁL A NŐ KEZÉBEN VAN A CSALÁDI KASSZA

A francia életstílus és a szegedi halászlé

Kilic Keziban kisasasszony, a törökországi kurd származású jogász igazi világpolgár. De olyan, aki lelkében mindig kurd marad. Az SZTE jogi karának francia jogi lektora; nagy szerepe volt abban, hogy a kar hallgatói fontos különdíjat értek el egy kanadi nemzetközi versenyen. Kedvenc étele a szegedi halászlé – s ő is megismertet minket egy jellegzetes kurd recepttel. Nemcsak a joghoz ért – de a főzéshez is. A pénzügyekhez ugyancsak: a kurdoknál mindig a nő kezében van a kassza.

– Nyolcéves voltam, mikor elhagytuk Törökországot a kurdok és törökök közti feszült helyzet miatt, s családjunk Franciaországba költözött. Két nagybátyám Németországban, illetve Hollandiában kért menedéjogot – mondja *Kilic Keziban*. Az emigrációval nincsenek egyedül: a csaknem harmincmillió kurd nemzet mintegy hétszáz ezer tagja Európában él, főként Skandináviában, illetve a német és franciaajkú országokban. Miképp került Szegedre Kilic Keziban?

Nyitott szellemiség

Jelentkezett a Francia–Magyar Ifjúsági Alapítvány felhívására, a Szegedi Tudományegyetem pedig visszajelzett: szívesen fogadja a képzett, fiatal kutatót. Ennél jobb döntést nem is hozhatott volna az egyetem: a *Badó Attila* rektorhelyettes vezette Összehasonlító Jogi Intézet négy tehetséges diákja nemrég rendkívül fontos különdíjat nyert a kanadai Lavalba (Québec) rendezett francia nyelvű nemzetközi jogi versenyen, melyre a világ huszonöt egyeteme nevezte hallgatóit – s a csapat fölkészítésében Kilic Kezibannak kiemelkedő szerepe volt.

– Évekkel ezelőtt egy német egyetemen ugyanilyen eredménnyel jártak az általam felkészített hallgatók. Az ott



A kurdok, éljenek bárhol, szeretnek és tudnak énekelni, táncolni – mondja Kilic Keziban

FOTÓ: GYENES KÁLMÁN

szerezett tapasztalataimat ezúttal a szegedi csapat fölkészítésében hasznosíthattam – halljuk a tanárnőtől. Kutatási területe a nemzetközi jog, az alkotmányjog és a jogelmélet. Miért épp e területek vonzzák? Mert különösen nyitott szellemiséget igényelnek – s az ő szellemisége tipikusan ilyen. Egy rendkívül nyitott személyiség – a világ egyik legzártabb, leghagyományörzőbb társadalmából.

A nő dolgai

És milyen is ez a társadalom? A családok rendkívül összetartóak. Bár a családfő a férfi, ám hogy a nő szerepe mennyire központi, jelzi: pénzügyekben okvetlenül ő dönt, nála van a családi kassza, kivált falun. A nő dolga a kert művelése, a joghurt- és sajt készítés, emellett szőnyegszövés is foglalkozik keresetkiegészítésként; a kurd szőnyegek csodálatosak. A városban élő kurdok vállalkozások alapítói, alkalmazottai, sokuk – nők is – értelmiségi. A leghíresebb kurd politikusnő *Leila Zana*; ismert költők, énekesek szintén vannak köztük, első sorban a diaszpórában. A kurdok, éljenek bárhol, nagyon szeretnek énekelni, táncolni.

Változik-e a kurdok ellentmondásos

helyzete? – Ma már lehet kurdul beszélni az utcán, már ez is nagy előrelépés a korábbi állapothoz képest – ismerteti a törökországi helyzetet Kilic Keziban. Ám a diaszpórában élő nagyon sok kurd viszatéréséhez még nincsenek meg a lehetőségek.

Igazi világpolgár

A törökül, angolul, németül, franciául és most már néhány szót magyarul is beszélő, gyerekkora óta Európában élő Kilic Keziban hogyan határozza meg nemzeti hovatartozását? – Noha francia állampolgár vagyok, lélekben mindig kurd maradok. De amikor Franciaországban élek, a francia életstílust veszem föl, amikor Magyarországon, akkor a magyart, s így tovább – mondja. Igazi világpolgár. Magyarországon mi fogta meg különösen? Az a csodálatos látkép, mely a Dunakanyarban tárul elé, és az a nyugalom, mely a magyar könyvtárakban, köztük a parlamenti könyvtárban veszi körül, amikor ott dolgozik. Édesanyjának nagyon ízlik a szegedi paprika. Az ő számára pedig a legvonzóbb dolgok egyike számára Szegeden – túlmenően tanítványai lelkesedésén – az igazi, szegedi halászlé.

FARKAS CSABA

A tengerparti frizurák

Nem törvényszerű, hogy „bad hair day”, azaz a rossz frizura napja legyen a vízparti nyaralás egész ideje. Kis figyelem, néhány praktika, s a hajkorona ilyenkor is a fej ékessége maradhat.

A forró napsugarak, a tenger sós hullámai „ellenségei” lehetnek a hajnak, az teszi jól, aki nyaralás közben is ügyel a frizurájára. Tudni kell, hogy az UV-sugárzás nemcsak a bőrnek, de a hajnak is árt, különösen akkor, ha nedvességgel, sós vízzel is párosul. Az intenzív UV-sugárzás, a sós hatás, az uszodák klóros vize töri a haját, spróddé teszi, „szalmásítja”, elvékonyítja, elveszi fényét. A haj „fürdőtetésére” készülni kell. Azok a hölgyek teszik ezt helyesen, akik nem nyaralás előtt daueroltatnak, festetnek, szőkítetnek. A tethelyen pedig a legforróbb sugarú órákban az árnyékban maradnak, illetve szalmakalappal, kendővel védik fejüket.

Mielőtt a sós tengervízbe vetik magukat, ajánlatos édesvízzel leöblíteni hajukat, amikor pedig kijönnek a habokból, azonnal igyekezzenek kimosni a sókristályokat belőle. Káros törölközővel vadul dörzsölgetni! Kíméletesen kell kinyomkodni a nedvességet, s nem a tűző napon kell megszáritani a haját, hanem az árnyékban. Nyáron a hajszárító használatát tanácsos mellőzni. Ildomos viszont a hajmosás módján változtatni: strandolás után a száraz szálakra kenendő a hajbalzsam vagy a pakolás, tíz perc múlva langyos vízzel leöblítendő, azután következhet a samponozás. S tanácsos kimondottan a nyári időszakra ajánlott – például UV-védelemmel bíró – hajkozmetikumokat használni. A strandolás előtt felkent ápolószerekért hálások a hajszálak, akárcsak az esti pakolásokért, fésülgetésekért. A festett hajúaknak különösen ajánlott figyelni a regenerálásra, mert az UV-sugarak, a sókristályok kikezdi a hajszínt. Aki a pakolásba kever egy kis mangólevet, az annak pantoténsavjával erősítheti a színt. A trópusokon nyaralók széppihetik hajkoronájukat banános pakolással, de azzal is, ha elmajszolnak néhány szem fügét vagy datolyát. S jó, ha tudják, hogy ha makrélát, heringet, szardíniát esznek fényesítik hajszálakat, akárcsak a tenger gyümölcseivel, a kagylókkal, a rákokkal.

SZABÓ MAGDOLNA

Az ifjú apák depije

Bár általános felfogás szerint a szülés utáni depresszió csak a fiatal anyákat érinti, brit kutatók most közzétett megállapítása szerint az ifjú apáknál is előfordulhat ez a pszichés rendellenesség, és befolyással lehet gyermekük fejlődésére.

MTI

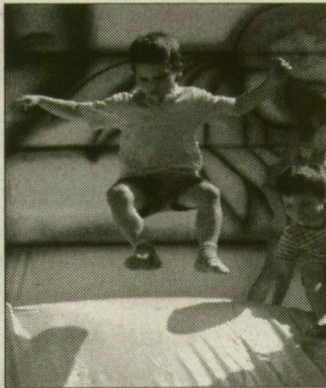
Különösen érzékenyek az apák esetében fellépő depresszióra a kisfiúk – írta a *Lancet* című brit tudományos folyóirat dr. *Paul Ramcsandani*, az oxfordi egyetem kutatóját idézve. A szülés után depresszióval küszködő apák fiúgyermekeinél a kutatók

kétszer olyan arányban találtak különböző magatartási rendellenességeket, mint az egészséges apák kisfiainál.

Az oxfordi kutatócsoport csaknem 13 ezer pár magatartását és pszichés állapotát vizsgálta a gyermekük megszületése utáni első hetektől kezdve gyermekük második születésnapjáig. Az anyák jegyzetei alapján ugyancsak elemezték ezen családok gyermekeinek érzelmi és magatartási fejlődését egészen a kicsi hároméves koráig.

A kisfiúk fokozott érzékenységet valószerűleg az apáira, hogy az apa családi szerepe a feltételezettnél is kiemeltebb szerepet foglal el a fiúk pszichés fejlődésében. A vizsgálat eredménye arról tanúskodik, hogy a szakma eddig alulbecsülte az apa befolyását a gyermekek lelki fejlődésére a kicsik életének első éveiben – figyelmeztet a *Lancet*.

A szülés utáni depresszió a fiatal anyák esetében jólismert jelenség, a frissen szült nőknek mintegy 13 százalékát érinti valamilyen mértékben. Az oxfordi kutatók szerint az apáknak körülbelül 3 százaléka esetében fedezték fel a depresszió tüneteit a gyermekük születése utáni időszakban.



A kisfiúk érzékenyebbek az apai nevelésre

FOTÓ: MTI

Agybaj a romantikus szerelem?

Amerikai neurológusok szerint a romantikus szerelem agybaj: az irodalom, költészet, filmek hősei, az örülten szerelmes nők és férfiak egy biológiai ösztön működésének áldozata – szüri le kutatásainak eredményeként Helen Fischer antropológus, Lucy Brown neurológus és Arthur Aron pszichológus a *Journal of Neurophysiology* című amerikai szaklapban közzétett tanulmányukban.

MTI

– A szerelem olyan, mint egy agybaj, nagyon hasonló a pszichózishoz, és ugyanolyan veszélyes – állapították meg kutatók, miután 17 fülig szerelmes egyetemista agyáról készítették 2500 mágneses rezonanciás felvételt.

A kísérleti alanyokat megkérték, hogy felvétel közben nézegessék szerelmük fényképét, és az eredményt összehasonlították azokkal a felvételekkel, amelyeket akkor készítettek agyukról, amikor számukra közömbös ember képmását szemléltek. Az

eredmény: olyan biológiai ösztön lép működésbe, amely teljesen eltér attól, amely a szexuális izgalom idején keletkezik. Hasonló az elsődleges ösztönökhöz, mint az éhség vagy a szomjúság. Közben fokozódik az agyban egy dopamin nevű kémiai anyag termelése.

– Amikor valakit elfog a romantikus szerelem, elsodrő érzései támadnak, elveszti önuralmát, irracionálissá válik és ha elutasítják, felmerülhet benne az öngyilkosság, a gyilkosság gondolata is. Ez a szerelmi ösztön erősebb lehet az élet-ösztönnél is – magyarázzák a kutatók.

Noha az olyan érzés, mint a szerelem, túllép a számítógépes grafikán, a legszeptikusabb neurológusok is hitelt érdemlőnek tartják a tanulmányt – írta a *Corriere della Sera* című olasz napilap.

Vannak azonban, akik attól tartanak: ha megértik, hogyan működik az agy, amikor szerelmes az ember, lesz olyan gyógyszer, amely elkezd gyártani a szerelmi szenvedés elleni pasztillát, vagy feltalálnak valami dopamin-blokkolót, és akkor örült szerelmesek nélkül szürkévá válik a világ.

Illatot a világhálóról

Végre lehet illatot is küldeni a világhálón: a francia informatikus által kidolgozott rendszerhez ugyan kell egy illatpermetező, amelynek ára még 400 euró – vagyis száz ezer forint – körül van, de az is hamarosan már csak 150 euróba kerül majd. A számítógéphez kapcsolható illatpermetező az e-mailben érkező információ alapján bocsátja ki a meglévő választékból a megfelelő illatot. A találmány különösen az illatszergyártókat és az élelmiszer-ipari cégeket érdekli.